

стратегиялары іске асырылған кезде, басқалары осы стратегиялардың тиімділігін тексеріп, олардың тиімді екендігін анықтай алады. Бұларға тек қана экономикалық категориялар ғана қаралмайды, сонымен қатар ғылыми әдістерді қабылдау әдіс қарастырылады. Студенттер мен маркетингтерге және басқа да экономикалық мамандықтарға көмек береді. Оларға қазіргі заманғы менеджер жүйелерін дамыту шартында басқару бойынша құрама білім береді. Оқыту құрамында теориялық аспектілер менеджментті функционалдау бастамасы олардың қазіргі заманғы өзгешелігі, сыртқы ортаның әсері нәтижелі шешім қабылдау. Менеджмент жүйелерін талдай келе экологиялық менеджмент жүйесін басқару және процестерін құру, орындау, қолдау қызмет бағытына және ұсынылған өнімге қарамастан кез келген ұйымда қолданылады. Менеджмент жүйелері инновацияларды ынталандыру және жаңа заманға сай бизнес-моделдерін әзірлейді. Жаспарланған іс-шараларға сәйкес өнімнің өмірлік циклінің тиісті кезеңдерінде жүйелі талдау жүргізілуі керек. Талдау нәтижесінде қоршаған ортаға қолайсыз әсердің болмауы және аспектілермен салыстырғанда қиындық тудырмайтынын, зиян келмейтіндей растау керек. П.Ф.Дуккер менеджменттің мақсатын былай көрсетеді:

Адамдарды бір мақсатқа жұмылдыру;

Адамдардың өзін-өзі дамытуын естен шығармау;

Өндірісті шығарған өніміне қарай бағалауға болмайды.

Жұмыс істейтін адамдардың кәсіби шеберлігі мен дағдысы, білімі әр түрлі және олардың атқаратын қызметі де әр түрлі болғандықтан, олардың өзара қарым-қатынасы өзара түсінушілікте болуы керек. Әр саланың өзіндік ұйымды басқарушы лауазымды лауазымды тұлғалардың иерархиясы болуы тиіс. Сонымен қатар қызметкерлердің құрамының тұрақты болуы да аса маңызды. Арнайы мамандарды дайындау, маркетинг қызмет, өндіріс, кадрларды іріктеу және оқыту, ғылыми-зерттеу және тәжірибелік-конструкторлық жұмыстар және т.б.

Қорытындылай келе менеджмент процесі-бұл басқарудағы қызметкерлердің әлеуметтік-экономикалық жүйеде мақсатқа жетуге бағытталған белгілі технология бойынша жүзеге асатын іс-әрекеттердің жиынтығы. Қазіргі қоғамның дамуы динамикалық өзгерулермен сипатталады. Менеджмент ұғымы алғаш бизнес саласында пайда болғанымен, бүгінгі күні фирманы басқару ғана емес, оның қолдану аясы ұлғаяуда. Сондықтан әр саланың өзіндік ерекшеліктері мен өзгеше маңыздылығы бар. Себебі педагогикалық білім саласында, экономикалық, экологиялық тағы басқа қай саланың болмасын өзіндік жеке дамуы, жоспары, басқару мен ұйымдастыру арқылы қазіргі заманға сай терең дамып келеді.

Әдебиеттер

1. Чак Роберт (2019). Қазіргі менеджмент теорияларының адамдарды басқарудағы маңызы.
2. Citeman (2009). Қазіргі заманғы менеджмент тәсілдері мен талдаулары.
3. Смити Чанд (2020). Қазіргі заманғы менеджмент теориясы. Сандық, жүйелілік жағдайлар.

Таңжарбаев А.Қ. (академик Е.А.Букетов атындағы ҚарУ)

Ғылыми жетекші - Тусупбаева Ботакос Саруарқызы

МЕКТЕП ІСІНДЕГІ ЖӘНЕ БІЛІМ БЕРУДЕГІ МЕНЕДЖМЕНТ

Менеджмент бұл - ұзақ мерзімді және ағымды жоспарлау,бағдарлы әрі мақсатты негіздегі басқару һәм ұйымдастыру жүйесі. Ендеше басқару дегеніміз не? Басқару бұл-өзара байланысты әрекеттер кешені, яғни:

• атқарылуы тиіс тапсырмалар мен жұмыстарды орнату және олардың орындалуын қадағалау әрі реттеу.

- жұмыс кезеңдерін әзірлеу.
- түрлі деңгейдегі шешімдерді қабылдау.
- коммуникациялық байланыс қалыптастыру.
- ақпаратты жинау және өңдеу,сонымен қатар оларға анализ жасау.
- жұмыс барысын реттеу мен жұмыс қорытындысын шығара білу.

Менеджментке ең заманауи анықтама ретінде « Халықаралық басқару анықтамалығы» басылымы берген.Онда:Менеджмент-мақсаттарға максималды жету үшін капитал (яғни-өнімді,қаржыны немесе адам сияқты) ресурстарды тиімді пайдалану және оларды үйлестіру - деп

көрсетілген

Біз Менеджментті синонимді түрде басқару деп қарастырдық қой ! Ендеше бізде – басқарудың салдары, одан күтілетін мақсат қандай деген заңды сауал туындайды, бұған білім саласы тұрғысынан былай жауап беруге болады. Басқарудағы мақсат: Мектеп немесе т.б білім беру орындарының жұмыс тиімділігін арттыру, ондағы персоналдың жеке және топтық жағдайда дамуына мүмкіндік жасау, білім алушылардың сапалы әрі жүйелі білім алуын қамтамасыз ету.

Міне, бұл жоғарыда айтылғандар басқарудан күтілетін мақсат деп қысқаша ғана қайырсақ болады. Сонымен біз Менеджментке және оның мақсатына тоқталып оған анықтама беріп кеттік, ендігі осы істі атқаратын тұлғаның кім екендігіне тоқталатын болсақ – бұл маман иесі Менеджер деп аталады, яғни түбірі менеджменттен келіп шыққан. Менеджер персоналына Е.Л. Драчева мен Л.И. Юликовтың «Менеджмент» еңбегінде, бұл – жұмыс барысын, өндірісті, қызмет көсетуді оны ұйымдастыруды және басқарудағы, әкімшілік және шаруашылық дербестігі бар кәсіби маман, менеджерлер әртүрлі деңгейлі және шешетін мәселелері де бірдей емес, әрбір ұйымда белгілі бір басшыға жүктелетін міндеттер мен функциялардың және олардың күрделілік деңгейі әртүрлі болады - деп анықтама берген. Егер менеджерлердің шешетіні, яғни қарастыратын мәселелері бірдей емес делінсе, демек менеджмент дегеніміз тек бір салаға, ол не қаржы, не кәсіподақтық, не бизнеске тән ғана болған сөз еместігін көрсетеді. Демек қайбір ұйым немесе құрылымда Менеджердің болуы және онда Менеджменттік механизмнің жұмыс атқаруы заңдылық.

Біз қарастырғалы отырған бағытымыз бұл Білім беру саласындағы менеджменттің рөлі мен маңыздылығы болмақ. “Білімді Ел”- деген білім беру саласы туралы ақпараттандыратын газет бетінде Елордадағы гимназиялардың бірінің басшысының осы тақырыпқа байланысты берген мақаласы бар екен, онда - Білім беру саласындағы менеджмент рөлінің айтарлықтай артқаны және бұл саладағы менеджмент дегеніміз – мектеп үдерісін жоспарлау, ұйымдастыру, бақылау мен басқару екендігін алға тартып, білім беру ісіндегі басқару мен оның жандануы үшін басқарушының (Менеджердің) кәсіби мықты маман болуы керек - екендігін айтқан. Иә, шынымен білім беру саласының дамуы мен тиімді жұмыс атқаруы, мектеп оқушыларының сапалы білім алуы, сол білім ордаларындағы жұмыстың қаншалықты деңгейде ұйымдасқан әрі эффективті түрде орындалғанына, ондағы білім беруші мұғалімдердің өз-ара, әрі оқушылармен, сонымен қатар басшылықпен қалай қарым-қатынаста болғандығына, тағы да мектеп оқушыларына ұсынылған бағдарлама мен оның берілу тәсіліне тікелей байланысты. Сондықтан осы процесте маңызды әрі шешуші рөлді Менеджер атқаратын болғандықтан, оның ісінің қаншалықты салмақты әрі, өзіндік деңгейде күрделі екендігінен хабар береді. Әрбір білім беру орталығының ең басты активы не білесізбе? Заманауи кампус па? Әлде ондағы оқушылар саны, орталық көлемі мен ақысы немесе тиімді шарты ма? Кез-келген мұндай орталық үшін басты әрі ең бағалы актив бұл- ондағы кадр, яғни мамандар мен сол мамандар құрамы. Сондықтан Менеджер өзінің басты объектісі ретінде алғашқы болып сол кадрлық құрамды және оның арасындағы байланыс пен олардың жекелеген қасиеттерін, оларды ынталандыру мен біліктілігін арттыру болып табылады. Содан кейін сондағы білім алушылар мен мамандар арасындағы байланыста тереңдетуге және орталықтың алда тұрған шешімін табуы тиіс болған мәселелері мен алға қойған мақсаттарына және көздеген миссиясына жетуге жол ашады. Білім ордаларының нәтижелі жұмыс атқаруы қандай пайда береді. Бәріне белгілі қоғамның дамуы ондағы адамдардың тікелей жеке қасиеттеріне байланысты, жеке қасиеттерінің ішіндегі ең маңыздысы бұл ондағы сауаттылық. Мемлекет үшін білімді әрі кәсіби мамандар үлкен мүмкіндік, әрі өзінің дамуында негізгі құрал болады. Қоғам дамуының негізгі іргетасы осы білім саласы екендігіне дау жоқ. Сондықтан білім саласындағы Менеджменттің дамуы бізге Білім ордаларының жұмысында жақсы нәтижеге қол жеткізуге, ал ол өз кезегінде адам капиталының деңгейінің артуына және мемлекет пен қоғамның айтарлықтай дамуына алып келеді. Бұл адамдардың жақсы өмір сүруіне мүмкіндік береді.

Әдебиеттер

1. Е.Л. Драчева и И.Л. Юликов – Менеджмент, стр 5-7. 2016г
2. Білімді Ел интернет басылымы
3. Wikipedia. ‘Экономика и социум’ №2 (15) 2015
4. Кто такой успешный менеджер и как им стать? - Н.Б. Филинов (Декан факультет менеджмента НИУ ВШЭ) ст 4-8.